

Östergötlands

skærgård

29. juni – 8. juli 2006

af Hans Ketil

Denne beretning er baseret på virkelige hændelser, ligesom alle geografiske lokaliteter kan genfindes på kort i målestok 1:50.000. Af hensyn til fortællingens troværdighed og autenticitet har jeg endvidere brugt nulevende personer som skabelon og kaldt dem ved deres rette navn. Hvis du derfor, kære læser, skulle genkende nogle af personerne og deres særheder, skyldes det ikke en tilfældighed, men bevidst indiskretion fra forfatterens side.

Efter at have tilbragt de to sidste sommerferier i Blekinge skærgård, ville vi gerne prøve noget nyt. Efter Kims anbefaling besluttede vi os for Östergötlands skærgård, som ligger ca. 125 km syd for Stockholm. Den består af Arkösund skærgård mod nord, S:t Anna skærgård i midten og Gryt skærgård mod syd, i alt en strækning på ca. 40 km i nord-sydlig retning. Hvor øerne i Blekinge skærgård ligger som en perlerække langs kysten, ligger de tusindvis af øer, skær og holme ud for Östergötland i et 20 km bredt bælte fra fastlandet til de yderste østlige skær og dækker således 800 km² – et sandt Eldorado for kajakroere. Alene S:t Anna skærgård består af 2900 øer – og nej, der er ikke et 0 for meget. Vi planlagde at gå ud fra Tyrislöt, som ligger centralt i området med gode parkerings- og isætningsforhold og med mulighed for at tanke vand ved det lokale kajakudlejningsfirma. Herfra ville vi bevæge os i et stort 8-tal og binde en sløjfe hhv. nordpå til Arkösund og sydpå til Fyrudden ved Gryt. Begge steder er der mulighed for at tanke vand, losse affald og fouragere. Vejret måtte så bestemmes, hvor langt ud i skærgården vi ville kunne færdes. I forhold til sidste år var gruppen minimeret til Anne, Birthe, Lotte, Kim og Hans, idet vores tidligere bålformand Knud og kokken Allan havde meldt lovligt forfald.

Arkösund og S:t Anna skærgård med sin stjernevrimmel af øer. Kortet viser turens nordlige sløjfe og øverste del af den sydlige.

Torsdag d. 29. juni: Nexø – Yttre Olson

Efter at have pakket til sent aftenen før, bimlede vækkeuret lystigt kl. 04³⁰. Kim hentede Lotte og mig en time senere, og ved 6 tiden mødtes vi med Birthe og Anne i færgens opmarchbås i Rønne. Vel ombord dækkede Birthe op med hjemmebagte boller og jordbær, og siden købte vi godt ind af guf, øl og ikke mindst nogle ugeblade, som blev slidt op på turen. Fra Ystad gik det ad hovedvej 19 og senere E 22 mod Stockholm. De foregående år, hvor vi var 7 mand af sted, havde vi lånt klubbens trailer, men i år havde vi investeret i J-bøjler, således at Kim kunne have 3 kajaker på taget og Birthe 2. Da vi skulle køre 550 km nordpå ville det ikke være rart at skulle køre rundt med traileren. På vejen op holdt vi pause lidt nord for Kalmar i Pataholm, en yndig lille Tornerose flække ved havet med udsigt til små øer og Borgholm på Öland i det fjerne. Vi besøgte en tekstiludstilling i et af de gamle huse på torvet med vandpumpe, og efter et måltid mad lagde vi os under et skyggefuldt træ nede ved vandet og tog en ”morfar”, inden turen gik videre nordpå. Ved sekstiden om aftenen nåede vi frem til Tyrislöt, turens udgangspunkt. Stedet er blot er en ganske lille jollehavn med en 4-

5 rødmalede træbygninger, som bl.a. rummer kajakudlejningen og en lille turistkiosk, men her er en vandhane, P-plads, gode pakke- og isætningsforhold og uhumske toiletskure af tvivlsom karakter. Vi fik anbefalet at overnatte på sydspidsen af øen Yttre Olson, så en time efter ankomst stak vi til søs og roede en times tid ud til Yttre Olson, den første af de mange smukke øer, som vi besøgte. Vi forkastede dog sydspidsen og gik op til nordsiden. Vi har nemlig helt specifikke, men i grunden ganske enkle krav til en lejrplads: Flade, let skrånende klipper til at trække kajakkerne op på, stejle badeklipper til at springe ud fra på dybt vand med indbyggede, naturlige trin til at komme op igen, et naturligt samlingspunkt

Isætning ved kajakcentret i Tyrislöt

til køkkenet og 3 flade områder til teltene, enten græsklædt eller bare en glat flad klippe. Pladsen skal desuden være nordvendt med lidt afstand til nærmeste ø, så vi har fri udsigt til solens op- og nedgang, og så skal vi selvfølgelig være alene på øen – som sagt helt enkle og rimelige krav. Det helt utrolige er, at vi hver dag, når det var tid at finde lejrplads, kunne vælge og vrage mellem et utal af tilbud, som alle opfyldte kravene. Efter små 5 kilometers roning (eller i disse GPS tider: 4,62 km) trak vi altså kajakkerne op på de flade, letskrånende klipper ved hjælp af Knuds transportable slyske, som skulle vise sig at være helt uundværlig på klipperne i denne type skærgård. Efter at de 3 telte var slået op, tændte vi op i de 2 Trangia'er. Birthe, Anne og Lotte havde hver tilberedt og nedfrosset et aftensmåltid hjemmefra, og dem havde vi med til de første 3 dage. Kim opbevarede disse måltider foran pedalerne i cockpittet og beklagede sig derfor de første dage over frost mellem tæerne. Birthe lagde ud og lunede sine hjemmelavede frikadeller, nye kartofler og salat dressing. Mand for en himmelsk mundfuld. Det viste sig, at Birthe havde glemt sit sæt med spisegrej. Hvis hun nu havde været alene, havde det været et problem med afregning ved kasse 1. – det ville være lidt ligesom når man sidder på en alenetur derhjemme med en termoflaske fyldt med kaffe og har glemt koppen, eller har husket smøgerne, men glemt lighteren – det er godt nok surt! Nu slog gruppens styrke igennem, for hun kunne jo bare låne sig frem hos os andre, så hvis vi ikke fik større problemer at kæmpe med, så pyt! Vi satte os med maden på første parket til et overdådigt farveorgie, mens solen gik ned og månen stod op over det spejlblanke vand. Trætheden overmandede os, men da havde vi også rumsteret, rejst og roet i 18 timer, så vi tørnede omkuld kl. 22 og gik ud som små lys.

Fredag d. 30. juni: Yttre Olson – Västre Aspskär

Efter 10 timers blackout vågner vi kl. 8 og starter den daglige rutine med at bade i det krystalklare og lune vand. For 2 år siden var vandet på samme tidspunkt 9-13°, i år målte vi op til 22° - en væsentlig forbedring af komforten, må man sige. Vi giver os god tid denne morgen, for gårsdagens træthed sidder stadig i kroppen. Vi ser godt forsovede ud, men som Anne ganske rigtig siger, så tager det altid lidt tid i vores alder, inden ansigtet folder sig helt ud. Efter morgenmaden tøffer vi lidt rundt, orienterer os på kortet og planlægger dagen i ro og mag, inden vi pakker sammen og går på vandet kl. 12 og for alvor begiver os ud i eventyret. Vi snor os østpå mellem et utal af øer, kommer gennem snævre sejltreder og krydser åbne strækninger. Vi orienterer os ikke efter søkort, men efter Lantmäteriets grønne kort i målestok 1: 50.000. Vi har lamineret kortudsnit i A3 størrelse, som ligger under nettet på fordækket, så vi hele tiden kan følge med. Ind imellem konfererer vi for at blive enige om, hvor vi er. Det tager altid lige en dags tid at indstille sig på størrelsesforholdet i dette virvar af øer. Hvis vi er i tvivl eller ikke kan blive enige, lægger vi ind til nærmeste ø og checker op på Kims GPS. Vi blev heldigvis aldrig overrasket – kun bekræftet i vores formodning, men man skal følge godt med herude og have et øje på kompas, kort og ur for ikke at fare vild. 6 km øst for Tyrislöt ligger Kupan, en høj klippeø, som med sine 20 meter rager op over de andre øer i området. Vi lægger til i en stille vig på vestsiden og går op til toppen, hvor der står en 3 meter høj

Udsigt over øhavet fra Kupaklinten

stenbåke – et sømærke, som sammen med andre lignende har markeret sejlrenden ud og ind gennem skærgården siden middelalderen. Her oppe fra er der horisonten rundt den mest bjergtagende udsigt over skærgården med dens tusinder af øer. Vi sætter os med en kop kaffe og nyder den utrolige udsigt. Skibenes hvide sejl tegner en stiplet linie i landskabet og viser tydeligt, hvor sejlrenderne er. Vi er glade for, at vi er så uafhængige af vanddybder, bøjer, koste og fyr. Der er intet, der binder os, vi kan færdes ubesværet over alt, sejle direkte mod vinden og gå i land hvor som helst. Ude mod øst kan vi se de yderste blå skær flimre i varmedisen – helt ud hvor verden ender og alt bliver himmel og hav. Det er dér, vi vil ud!

Vel ombord igen, går vi syd om en lille ø med det maleriske navn Dödemansskär og videre mod nordøst ud i den yderste skærgård, ud i den blå dis og de nøgne skær. Der er 30° på dækket og 22° under kølen. Havet ligger blank under os, og der er et lysende blå skær herude, som ikke kan beskrives, det skal opleves, men der er en god grund til, at denne del af den svenske skærgård kaldes ”Den blå kyst”. Vi går i land på Lille Adskär for at få ”en haps og et nap”, som vi kalder det – altså lidt at spise og et lille hvil. Forrige år var ingredienserne til frokosten fordelt i 7 kajaker, hvilket resulterede i, at vi alle skulle stå på hovedet i kajakerne for at finde frokosten frem. Sidste år brugte vi i stedet tid på at smøre madpakker om morgenen. I år har vi samlet alt til frokost i min kajak, så et minut efter landgang er der serveret – jo, erfaring er en god ting. Lotte plukker røde blomster fra en vild art purløg. Det ser festligt ud på karrysilden og smager godt. Vedvarende skrig fra to måger får os til at se op, og nu får vi en ekstra oplevelse. Mågerne jager en stor fiskeørn, som med langsomme og mægtige vingeslag forfølger sig bort. De forsvinder om bag træerne på nabøen, men kommer snart til syne igen på den anden side, hvorefter fiskeørnen sætter sig til rette på en klippe. Mågerne kredser om den et stykke tid, men forsvinder så. Kim finder sin kikkert frem. Først kan jeg ikke se den i kikkerten, fordi jeg ser efter et mindre objekt. Så går det op for mig, hvor meget den fylder i billedet og kan nu studere denne store smukke fugl i sine naturlige omgivelser. Vi får alle tid til at se nærmere efter, inden den igen går på vingerne. Efter et bad tager vi videre nordpå og ender på Västra Aspskär for at slå lejr. Rutinen gør, at vi kun bruger en halv times tid fra landgang til lejren er etableret i fuld udstrækning. Kim folder spaden ud og fortæller, at toilettet er tilgængeligt. Så sætter han affaldsposen frem og erklærer miljøstationen for åben, og Lotte åbner sin mini-Matas med alskens ingredienser. Rutinen giver os en masse tid til doven afslapning eller individuel aktivitet. Der bades og hygges. Anne skriver dagbog, Birthe slår op i sin flora. Kim læser i ”Padla på ostkysten”. Jeg selv kigger på kort, og i fællesskab tegner vi dagens rute ind og aflæser GPS’en. Det blev kun til 16 km i dag, men sikke 16 km! Vi er nu halvvejs til Arkösund mod nord. Da sulten melder sig, begynder Lotte på aftensmaden: optøet kalkun i karrysovs og selvfølgelig rødvin eller øl til efter behag. Det smager herligt og indtages med udsigt til endnu en smuk solnedgang. Ligeså snart solen går ned, kommer myggene frem fra buskadset. De er mere aggressive herude, hvor vi må udgøre et sjældent godt tilbud. Især Anne virker tiltrækkende på disse nærgående insekter, så vi bruger hende som myggelys, og sådan har vi alle vore talenter. Kim f.eks. er god til at samle flåter. Vi overvejer, om vi skal bruge ham som minestryger ved at rulle ham der, hvor vi skal opholde os, så ville de alle være samlet på ét sted, men vi enes

Aftenstemning

dog om at fordele smerten. Anne overrasker os med amaretto chokolade, kransekage og muscado vin, som vi nyder, mens månen står op og kaster sit lys over de yderste skær. Til sidst pakker vi sammen, ønsker god nat og trækker ind i teltene for natten. Lotte har sine egne forholdsregler mod myg. Hvis man slukker lommelygten, kan man ikke se dem, og hvis man så også bruger ørepropper, kan man heller ikke høre dem – ergo er der ingen myg i teltet!

Lørdag d. 1. juli: Västre Aspskär – Arkö

Vi vågner til endnu en vidunderlig varm dag, hvor alt står stille i et landskab af flimrende, lyseblå øer. Solen bager ned, og der er ikke en rynke på havet. Vi går stille omkring for ikke at forstyrre freden og roen. Ligesom vi er blevet hurtige til at slå lejr, tager det os kun en halv times tid fra signalet til opbrydning lyder, til vi sidder i kajakerne klar til afgang. Kl. 9³⁰ begiver vi os igen ud i St. Anna skærgård, der er opkaldt efter Jomfru Marias mor, som var skytshelgen for de søfarende. Takket være beliggenheden mellem de to store turistattraktioner Öland og Stockholm, har St. Anna skærgård fået lov at ligge forholdsvis uforstyrret. De tusindvis af øer, skær, holme og grunde gør det svært at navigere for større både, så vi havde dette udstrakte område mere eller mindre for os selv. Lige omkring kajakudlejningen i Tyrislöt er der selvfølgelig en vis aktivitet, men vi skulle kun ro få km, før verden var vores. Der er dog en hel del sæl- og fuglebeskyttelsesområder og naturreserverter med restriktioner for, hvor man må færdes og hvornår. St. Anna er kendt for sine unikke naturmiljøer og kaldes med god grund en af verdens smukkeste skærgårde.

Det stærke lys herude skærer i øjnene, og alt er blå, blå, blå - og stille. Kun pagajens rytmiske pludren høres, når den sættes i vandet. Over lange strækninger taler vi ikke sammen, men sidder blot i nydningen og føler os taknemmelige over at få lov til at opleve noget så smukt. At ro i den ydre skærgård er ikke kun en aktivitet, det er ligeså meget en mental tilstand af fred og ro, hvor tiden sættes i stå og tankerne sættes fri. Lis Sørensens smukke sang ”Verden er i farver” toner frem som underlægningsmusik i mit indre øre. Pagajen følger den dovne og duvende rytme i sangen, hvor hun udtrykker sin kærlighed til havet og glæde over livet. Ved Torskär går vi i land. Oppe på toppen står et besynderligt sømærke, udformet som en havestol med 10 meter høje ben. Træet er temmelig mørt, men jeg må derop for at se udsigten. Forsigtigt klatrer jeg op til den smukkeste udsigt man kan tænke sig over et fortryllende øhav, der ligger som det er efterladt af isen. Dette må være det nærmeste, man kan komme paradisi i dette liv. Der er jo ingen garanti for det næste, men nu kan man med en vis ret sige, at man har været der. Da jeg er sluppet helskindet ned til de andre igen, dukker en mand op med sin hund. Han fortæller, at mange af øerne er i privat eje og er gået i arv gennem generationer. En familie i nærheden ejer ligeså mange øer, som der er dage i året.

I S:t Annas blå verden

Vi glæder os over svenskerens gæstfrihed, så vi kan låne øerne kvit og frit og lege, at de er vores. Af de flere hundrede øer, vi passerer i dagens løb står der kun en lille hytte på ganske enkelte af dem. Vi nyder en kop kaffe nede ved kajakerne, og Birthe får øje på en efterladt slangeham i vegetationen op mod en sten. Vi sætter stumperne sammen til over en halv meter og spekulerer over, hvor slangen mon befinder sig, for nu er den jo ikke mindre.

Vi fortsætter nordpå. I det fjerne kan vi se ind til Aspöja, som er kendt for sit ålefiskeri og fåreavl. Vi er ret ud for indsejlingen til Götakanalen og

Verden er i farver

Lis Sørensens

Kasper Winding

Havet er
Så blå som et øje kan se
Aldrig vil jeg glemme
Det jeg så

Livet kom
Og tog mig tilbage igen
Aldrig vil jeg glemme
Havets blå

Verden er i farver nu

Siden da
Har havet haft bolig i mig
Aldrig vil jeg huske
Det jeg så

For bølgenes brus
Beruser mig
Nok til at vende tilbage
Til livet igen

Verden er i farver nu
Og jeg er fri
Som fuglen selv
I himlens hvælv
Fri til blot at se
Verden er i farver nu

Havet er
Så blå som et øje kan se

sejler i gammelt dansk farvand i kølvandet på kong Valdemar Sejr. Han sejlede gennem S:t Anna i begyndelsen af 1200-tallet og har bl.a. lagt navn til byen Valdemarsvik. Efter endnu 8 km mod nord krydser vi sejrenden ind mod Arkösund, som ligger på et næs på fastlandet. Her er en livlig trafik af fritidsbåde i alle størrelser, så vi holder tæt sammen i gruppen og holder udkig til alle sider. Vi anløber én af flere marinaer og spiser frokost på en flydeponon i inderhavnen og tanker vand. Det er et typisk ferieområde med sommerhuse, et supermarked, turist boder og iskiosker. Vi går en lille rundtur, køber en stor vaffelis hver og går tilbage til kajakkerne. Vi støder fra og går over sundet til Arkö og finder sejrenden gennem et langstrakt sivområde mellem Hästö, Aspö og Arkö. Man kan let forestille sig, at man er på vej til Nilens kilde. Dagen går på hæld, og vel ude på den anden side af sivene ror vi op til øens nordspids og går i land for at slå lejr for natten. Anne luner sine baked beans og ved 8 tiden sidder vi bænket med lækker mad og rødvin, klar til at beskue endnu en farvestrålende solnedgang. Fiskene slår smut i det spejlblanke vand. Vi har tændt myggelys og monteret os med myggenet. Lotte har fået sig et plejebarn, en bullen tommelfinger, som hver aften kommer i sæbevand. Heldigvis udvikler den sig ikke til et problem. Man kan godt mærke, at vi er længere nordpå i år. Det bliver kun rigtig mørkt nogle få timer omkring midnat. I dag har vi roet 18,3 km og er nu nået til turens nordligste punkt, og mætte af dagens indtryk trækker vi os tilbage til teltene og falder hurtigt i søvn.

Søndag d. 2. juli: Arkö – Risö

Så snart solen står op, er teltet som en bageovn. Så kravler man morgendrukken ud med soveposen og liggeunderlaget på slæb for at lægge sig i teltets skygge og lige give natten en chance for at dampe stille og roligt af. Kim medbringer en lille effektiv radio, købt hos Harald Nyborg for den nette sum af 59.95. Med den kan han lytte til vejrudsigterne på Sveriges P1, som udsender prognoser kl. 5⁵⁵, 7⁵⁵, 13⁰⁰, 15⁵⁵ og 21⁵⁰. Vi skal lytte efter meldinger for ”mellersta och norra Östersö”, hhv. område B8 og B7 Frekvensen er afhængig af, hvor i Sverige man befinder sig. Det lufter lidt i dag, og vi kan se, at vi vil få lidt modvind og bølger, men ellers lover prognosen fortsat stabilt højtryk. Efter at have rundet Arkö skal vi krydse et par sejrenden for at komme syd på igen. Vandet er lidt livligt, og efter at være blevet godt våde på det første kryds tager vi skørterne på inden det næste. Bortset fra to korte tilfælde, har vi hverken skørt eller svømmevest på i de 8 dage, hvor vi er på havet. En syngende motorlyd får os til at kigge op, og dér, i lav højde, flyver en hangglider langsomt forbi os. I stedet for et sæde eller en pose, er vingen monteret over en gummibåd, så piloten kan starte og lande på vandet. Den menneskelige opfindsomhed kender ingen grænser. Vi ser også et almindeligt større vandfly i området. Efter en våd overfart går vi i land på Stora Ägglösa og får en bid frokost i solen på klipper, der brænder fodsålerne. Mens vi bader, soler og slapper, ligger tøjet til tørre. Pigerne strækker mave og beklager sig over de tværgående hvide striber der, hvor solen ikke kan nå ind, når man sidder foroverbøjet i kajakken. Kim forklarer, at man ikke kan forvente sig andet når man bruger sololie fra Matas – den med striberne!

Morgenstemning

Efter pausen fortsætter vi mod syd, og ender på Risö, en større ø i den indre skærgård. Man skelner mellem indre, mellem- og ydre skærgård. Den indre skærgård er karakteriseret ved større øer med et muldrag, der giver grobund for sammenhængende skovvækst og kan have tættere bebyggelse. Melleskærgården har spredte trægrupper, lavere vegetation og spredt bebyggelse. Øerne i den ydre skærgård er generelt små, kan have enkelte træer, men er ellers nøgne eller med lav vegetation og de er stort set ubeboede. Øerne i Blekinge tilhører kategorien indre skærgård, så mellem- og ydre skærgård er nye for os, utroligt smukke og helt domineret af klippegrund med et tyndt lag af mos og lav og smukke farvestrålende blomster. De forskelligt farvede lag i klipperne slynger sig og danner

smukke, abstrakte mønstre, der vidner om voldsom aktivitet i tidernes morgen. Stenarternes forskellige hårdhed har skabt riller og streger, som ligner naturfolks ristninger af fodspor og andre former, som sætter fantasien i gang. På overfladen er klipperne helt glatpolerede af isen og bugter sig i bløde kurver. Efterhånden foretrækker vi at slå teltet op på en flad klippegrund. Det er nemt og rent. Pløkkene kan ikke bruges her, i stedet finder vi løse sten, som vi lægger ovenpå barduner og strop- per. Toiletspaden er ubrugelig herude. Det er nemmere at rive en tyk måtte af mos og lav til side og bagefter dække med lav og løse sten. Knuds transportable sliske er guld værd herude, når vi skal have de fuldtlastede og tunge kajaker op og ned af de skrå og glatte klipper, så vi sender ham jævnligt en venlig tanke.

Den frosne mad hjemmefra er sluppet op, så i aften står den på dåsemad – forloren skildpadde. Vi opmåler dagens rute og tegner den ind på kortet. I dag blev til 19,9 km. Efter maden sætter vi os med en kop rødvin. Kim læser i bogen ”Padla på ostkysten” for at planlægge morgendagen. Anne strikker eller skriver dagbog. Lotte nurser sin bulne tommelfinger i en kop sæbevand, og jeg selv sidder bare stille og nyder aftenen. I modsætning til de foregående ture, hvor bålet var et fast indslag om aftenen, har vi ikke lavet bål en eneste gang i år. Aftenerne er så lune og lyse, at vi slet ikke føler behov for det - ja end ikke tænker på det. Solen går som sædvanligt ned i et farveorgie, signalet til at myggene kommer frem for at holde festmåltid på gæsterne, og efter at have fodret dem, går vi i seng. Man falder hurtigt i søvn og sover tungt på sådan en tur.

Mandag d. 3. juli: Risö – Sörholmen

Same procedure as yesterday: Bader i lunt, spejlblankt vand, ikke en vind, fuld sol, stilhed. Man fyldes af stor glæde og en frihed og forpligtelse til at gribe dagen – en paradisiske tilstand. Efter morgenmaden pakker vi sammen og går videre sydpå. Vi holder en lille pause siddende i kajakken i læ af Yttre Holme for at konferere kort og kompas. Jo, vi er, hvor vi skal være, så efter en kop kaffe tager vi videre til Kallsö. På trods af sin størrelse ligger der kun en halv snes huse på øen. To af disse rødmaledede huse ligger i ensom majestæt på sydspidsen. Det ene ligger på land og rummer beboelse. Det andet er bygget på stolper ud i vandet med en mole, hvor en lille 1-mandskutter ligger fortøjet. Denne bygning rummer redskabsrum og en fiskeforretning! Fiskeren har sit udkomme i øhavet og eksporterer røget, vakuumpakket fisk til fastlandet. Vi lægger selv til ved en lille pontonbro med en lille sejlbåd, og Kim og Birthe går i land og køber ind til aftensmaden. Efter handlen snor vi os videre sydpå gennem de mange stræder mellem de små, grønne øer. Efter ca. 15 km. kommer vi tilbage til Tyrislöt, turens udgangspunkt, og binder dermed knude på turens nordlige sløjfe. Affaldsposen puttes i containeren, og vi tanker fællesvand i vores mange 1½ lt. colaflasker – de er praktiske at pakke ned i lastrummet og nemme at have liggende på dækket. Så henter vi nye madforsyninger i bilen og handler lidt i kiosken. Efter 4-5 dage med ekstrem højsommer, får vi en vejrmeddelelse fra en lokal kajakraer, som bekræfter vores radiolytningen om, at vejret vil fortsætte som hidtil så langt, man kan se frem. Vi tager derfor en rask beslutning og efterlader de lange støvler, robukserne, det lange uldne undertøj og sokkerne i bilen. Det giver dejlig plads i kajakken og gør det meget lettere at pakke den. Vi hører også, at der er begyndende algeforekomster syd for os, og at de breder sig nordpå. Senere, da vi kom hjem, hørte vi fra dem, der roede Bornholm rundt i samme uge, at de havde været plaget af alger, ja nogle steder havde der nærmest været skorpedannelser. Også i denne henseende er vi heldige og går fri under hele turen.

Efter en times tid med rumsteren og pakken starter vi ud på rutens sydlige sløjfe. Vi følger Norra Finnös kyst og krydser i samlet flok endnu en sejltrede for at gå ind i et stræde gennem den inderste skærgård. Her er en del bådtrafik og tæt beboelse, og man gribes af en længsel efter igen at komme ud i den ydre skærgårds fred og ro. Vi kommer gennem endnu et sivområde og finder frem til en lille ø, Sörholmen, hvor vi slår os ned for natten efter en dagsmarch på 23 km.

Vi slår vores liggeunderlag op til lænestole med front mod solen. Jeg fileterer den indkøbte fisk, og snart sidder vi atter bænket til et lækkert aftensmåltid. Vi har alle bemærket, at kaffeforbruget er væsentligt mindre i år end tidligere og kommer dermed til at sende en venlig tanke til Allan. Efter

maden underholder Birthe os med at læse brudstykker fra bogen: ”Hvorfor mænd ingenting fatter og kvinder altid mangler sko” – en bog som gennem forskellige multiple choice tests forsøger at påvise forskellen mellem kønnene. I aften skal Kim og jeg besvare spørgsmål til mænd, og pigerne morer sig højlydt og indforstået, mens vi gør vores bedste for at svare så ærligt som muligt, uden at det bliver alt for pinligt. De forskellige svar giver forskellige points, og på resten af turen tildeler vi hinanden points, hvis vi udmærker os eller på anden måde gør os markant bemærket. Der ryger ind imellem et minus point af fadet, men som oftest bliver det til et stu-urt 5 tal.

Tirsdag d. 4. juli: Sörholmen - Vässlingsö

Efter morgenmaden er Kim ret så uheldig under nedpakningen. Da han komprimerer affaldssækken for at spænde den på dækket, skærer han sig på et låg fra en konserverdåse. Det går dybt i mellemkødet mellem tommel- og pegefingre. Han bander højt, og vi får alle en lærestreg. Efter et eftersyn og endnu en række ukvemsord kommer vi dog af sted og stikker videre sydpå. Der er lidt dis for solen, men det er kun rart med et filter, for det kan godt være hårdt for øjnene med det skarpe sollys og reflekserne fra vandet. De aflange øer i dette område ligger parallelt i NØ-SV retning, men de gennemskæres alle af et stræde, som går på tværs i NV-SØ retning. Vi kan se milevidt igennem dette stræde, som vi følger. Det er ligesom at gå dybere og dybere ind på en scene med mange kulisser. Hver gang vi passerer ”gennem” en ø skifter scenen og fremviser det ene smukke tableau efter det andet. Vi ser mange fiskehejrer og toppede skalleslugere med ællinger. Terner fisker yndefuldt, og fisk springer i overfladen – jo, det er et område med et utrolig rigt dyreliv. I alle revner og sprækker på klipperne vokser vilde rosenbuske og gule og lilla blomster. Vinden bringer dufte af solvarm jord og kildrer næseborene med duften fra de gyldenbrune fyrretræer. Til sidst når vi gennem strædet og lægger ind til Getholmen, som er afmærket som et naturreservat, for at få en haps og et nap.

Efter kaffen går vi 4 km stik syd og ankommer til Fyrudden, en lille havneby med lidt forretninger. Vi skal som sædvanlig losse og laste. Det er ikke Kims dag i dag. I stedet for at stå op på broen, laver han en halv grønlænder til den forkerte side. Han siger bagefter, at han ville teste, om GPS'en var vandtæt – det var den heldigvis. Efter lidt tørring og tøjskift følges vi ind ad molen. Her er sommer- og ferieliv i havnen. Sejl- og motorbåde ankommer og afsejler hele tiden. En sejllende tømmer kommer hjem efter en arbejdsdag ude på en af øerne, børn bliver afhentet fra børnehaven, og uden for ferien skal skolebørnene til den nærmeste skole, som ligger i Gryt 4 km længere inde. Børn sejler rundt på egen hånd i joller med og uden motor. Øboere kommer for at handle eller blot tanke brændstof. Det ligner lidt en P-plads ved et supermarked. Pigerne køber fisk til aftensmaden og lidt privat guf, og Kim og jeg går i en maritimbutik, hvor Kim investerer i en line i de svenske farver. Bagefter sætter vi os alle på en bænk og spiser frokost, mens vi ser på det hektiske liv omkring os og hygger os ved tanken om, at vi snart skal videre. Man kan blive helt allergisk over for civilisationen, men den er jo rar at have som back up.

Vi bryder op og køber en lækker is, som vi nyder på vej ud til kajakkerne. Vi er nu kommet til den søndre sløjfes sydligste punkt, og efter nogle dage i den indre skærgård, glæder vi os til komme ud i det lysende blå område igen. Vi går altså østpå. Det lufter lidt, og der er for en gangs skyld lidt røre i vandet. Vi går syd om Sandö, som med sit fyr, stejle klipper og refleksvand kan minde lidt om Hammerknuden i miniformat, det føles helt hjemligt. Øen har tilsyneladende fået sit navn efter et lille sand- eller grusstykke på bare 20 meter, og det kan jo ikke imponere en bornholmer eller en førder for den sags skyld. I øvrigt ligger det i skygge og ser ret ugemytligt ud, og efterhånden foretrækker vi klipper frem for græs og sand, så vi

tager videre til nabøen Vässlingsö, hvor vi efter en dagsmarch på 21,3 km finder en plads, der fuldt ud lever op til vore krav. Klokken er blevet 20, og vi må sprede os lidt for at finde plads til teltene, men en time senere sidder vi og nyder røget krydderlaks med nye kartofler, bearnaisesovs og tomater.

Birthe finder sin bog frem. I aften er det pigerne, der står for skud, men nu er de pludseligt vildt forargede over den måde spørgsmålene er formuleret på og siger, at man slet ikke kan forholde sig til så firkantede svarmuligheder. Testen bliver derfor aldrig rigtig gennemført, men det er ikke mindre underholdende af den grund. Vi bliver enige om at holde en overliggerdag i morgen. Anne vil blive på øen og bare nyde det. Vi andre vil tage ud i havet til Häradsjär. Solen er gået ned, myggen har holdt deres indtog, så vi går i teltene og lukker og slukker.

Onsdag d. 5. juli: Overliggerdag - Häradsjär

Under morgenmaden fik vi som regel selskab af en måge, som nysgerrigt gik rundt og holdt et vågent øje med os eller var det maden, den kiggede efter? Om det nu var den samme Jonathan, der fulgte efter os, eller om det bare var tilfældigt, at der som regel gik én - og kun én - rundt i nærheden er ikke til at sige, men det fik os i hvert fald til at pakke maden godt ned for natten. I dag skal vi ud til havet igen, og vi skal ikke pakke teltet ned, så vi giver os god tid til at nyde morgenen. Anne siger, hun har en fræk aftale med Fredag, så hun bliver tilbage og vinker, da vi andre tager af sted.

Efter 4-5 km er vi atter ude i den lysende pastelblå verden. Vi er de eneste mennesker på jorden og færdes i en smuk uberørt verden. Snart får vi øje på fyret på Häradsjär, som ligger som den yderste forpost i skærgården. Vi går ind på et lille naboskær, hvorfra vi kan se over på det karakteristiske, rødmaledede fyr af jern fra 1863, Sveriges ældste af slagsen. Stedet fungerede som fiskeplads allerede i den tidlige middelalder, hvor fiskeriet var rigt. Fra 1650 og frem fandtes der bofaste fiskere på øen, og i årene 1888 – 1935 var der sågar en folkeskole på Häradsjär. I dag er der kun en håndfuld huse og redskabsskure tilbage, og øen, som kun er lidt større end Christiansø fungerer kun som fyrplads. Efter en frokostpause sætter vi over det lille sund og går ind i den lille jollehavn, som bebyggelsen er koncentreret omkring. I vor søgen efter vand, går vi ind i et af skurene, hvor der er bruserum, sauna og mulighed for at tappe vand, men her er mørkt, snavset og ugemytligt. Det ser ikke ud til at have været i brug i årevis, og vandet vi tapper fra hanen er da også mistænkeligt gult og grumset, så det kan kun bruges til kogning. Vi går en tur ud til fyret. Ind mod land ses et utal af øer. Mod øst ses kun havet. Oppe på en klippeknoled ligger lodsbygningen, som ikke er i brug mere. Bortset fra nogle få andre sommergæster virker skæret i det hele taget øde og forladt, og det er vanskeligt at forestille sig tidligere tiders liv herude på de yderste skær.

Fyret på Häradsjär

På hjemturen holder vi som sædvanligt udkig efter sæler, men selvom det notorisk er sæl- og tidligere fangstområde, vi ror i, får vi aldrig set en eneste. Alene det er jo grund nok til at vende tilbage. Vi holder en lang frokostpause på en af øerne undervejs. Vi ligger på bagende varme, flade klipper og strækker os som dovne katte i solen, og når det bliver for varmt, triller vi i havet blot for at gå op og dase videre. Livet er herligt og fås ikke bedre, hvis man er til sol og hav. Godt udhvilede sætter vi næsen hjemover. Vi kigger inden om nabøen, hvor vi har set, at der er ved at blive opført et stort, nyt bådehus. Kim falder i snak med bygherren, som filosoferer lidt og bl.a. siger, at ”en gang i livet måtte man bygge sig et båthus”.

Da vi nærmer os lejren, kan vi se, at Anne har fået selskab af en motorbåd, som har lagt til i nærheden, og ude på klipperne står nogle lystfiskere. Det er vi ikke begejstrede for, men vi har jo ikke vundet hævd på stedet og kan godt forstå, at de også har søgt ind til denne smukke ø. Senere ankrer en sejlbåd op i nabovigen. Det er kun blevet til 13,4 km i dag, og vi er hjemme i god tid til aftensmaden, som består af thaisuppe på pulver med ris og cocktailpølser til. Vi er lidt ovre i det besynderlige, men det smager dejligt. Vi udveksler oplevelser med Anne, som også har haft en fin dag.

Da vi går op til teltet, overrasker Lotte en hugorm, som gør front mod hende og ikke bare hvæser, men ligefrem hviner ad hende. Hun bliver selvfølgelig forskrækket, råber højt og trækker sig hurtigt tilbage, så der sker heldigvis ikke mere. Efterfølgende sørgede vi dog for at bevæge os forsigtigt og støje passende, så evt. slanger havde en chance for at komme af vejen, og vi talte om, hvordan man egentlig skal forholde sig, hvis man bliver bidt. Vi gik på nettet, da vi kom hjem, men blev egentlig ikke meget klogere. I de fleste tilfælde er biddet ufarligt og resulterer blot i en let hævelse og måske lidt ubehag ligesom ved bi- og hvepsestik. Men i alvorlige tilfælde kan det medføre alt fra svedeture, opkast, svimmelhed, underlivssmerter og diarre, angstfornemmelse, omtågethed og bevidstløshed, og hvis man er allergisk overfor giften, kan det i værste tilfælde medføre døden. Der er tilsyneladende frit valg på alle hylder, så det er bare at tage for sig af retterne. Slangeserum må kun gives af læger, og det kan være ligeså farligt som giften, så man skal holdes under observation og måske efterfølgende have adrenalin. Det bedste man kan gøre i vores situation er tilsyneladende at forholde sig helt i ro, så giften ikke breder sig unødigt, og så krydse fingre for, at man ikke er allergisk, men hvordan finder man lige ud af det – på forhånd?

Efter at have sundet os lidt oven på forskrækkelsen går vi til ro og bliver enige om, at det er en god ide altid at holde teltdøren lukket – ikke kun af hensyn til myggene!

Torsdag d. 6. juli: Vässlingsö – Lille Gråskär

Anne, Kim og Birthe er allerede oppe, da Lotte og jeg kommer ned til samlingspladsen. Selvom Kim dækkede maden til i går aftes med gryder osv., er det alligevel lykkedes Jonathan og hans fæller at få fat i noget af maden. Det er især gået ud over rugbrødet. Det har vi heldigvis rigeligt af, men de har også været i andre poser, og det hele ligger spredt rundt omkring. Vi rydder op og må smide en del ud, så vores sympati overfor måger kan lige nu ligge på et meget lille sted.

Vi kaster os i havet og gør morgentoilette. Morgenmaden bliver indtaget, og vi pakker sammen og gør os klar til at tage af sted. Den lette oppakning og det fine vejr hjælper med til at gøre rejsen let. I dag vil vi besøge Gruvholmen og Harstena.

Via en række småskær går vi over til Fångös kyst, som vi følger nordpå til Gruvholmen, en nedlagt mine, hvor man tidligere brød kobbermalm. Det første vi ser, er lange stenkunker med bortsprængt spildmateriale, som i den grad ligger som et fremmedlegeme i den smukke natur. Vi lægger til i en

Havørnen i al sin pragt

lille vig og går i land. Tilgangen til minerne er vanskelig, så pigerne beslutter sig til at vente ved både- ne, mens Kim og jeg går på opdagelse. Der er nu heller ikke meget at se. Brydningen af kobbermalm stod på i årene fra 1821 til 1874, hvor saltvand trængte ind og fyldte de op til 140 meter dybe mineskakter. 150 minearbejdere har dengang haft deres hverdag her med hele deres familie. Tilbage ligger nu de store, gølge bjerge af skærver, et par vandfyldte huller og resterne af primitive stenskakter fra små hustomter på ikke mere end 10-12 m², basis for en hel families liv. Ved at læse de informative skilte får man et indtryk af minearbejdernes barske liv herude i skærgården. Der hviler noget trist og ørkesløst over

stedet, så vi går tilbage over de lange stenbunker ned mod vigen, hvor pigerne fortæller, at de har set en snog svømme hurtigt forbi med hovedet løftet som et periskop. Vi sætter kursen NNØ gennem et af Gryts naturreservater spækket med øer, hvor små gule skilte fortæller, at man ikke må gå i land i yngleperioden. Det må man dog godt på Innerö, hvor vi vil holde en lille pause. På vej ind siger Birthe, at vi skal se op til venstre på nabøen. Oppe i toppen af et kæmpestort birketræ sidder to havørne. Interessen er dog ikke gensidig, så de sætter fra og svæver bort på vinger så store som døre – et imponerende syn! Vi går ind og får en kop kaffe og nogle kiks og håber, at de vil vende tilbage. Det gør de dog ikke, så vi tager hurtigt videre.

Det er blæst lidt op, men vi har medvind, så efter nogle lette kilometer går vi lidt over middag ind i den lange brede vig på sydsiden af Harstena, hovedøen i en større ø-gruppe. Som en tragt smalter vigen ind og fører os automatisk mod bygden inde i bunden. Harstena er ca. 5 km. lang med en meget uregelmæssig kystlinie med dybe fjorde og vige, halvøer og odder. Her ligger en større bebyggelse, der tidligere rummede en fastboende befolkning, som ernærede sig ved fiskeri, sælfangst, søfuglejagt, lidt landbrug og indsamling af dun. Under indsejlingen passerer vi et utal af store og små bådehuse. Fangstpladsen er kendt allerede fra 1500-tallet, og har fungeret som et levende samfund helt frem til omkring 1960. Under sidste verdenskrig faldt priserne på tran og skind, og sælerne blev fredet i 1974, og dermed faldt grundlaget for det lille samfund væk. Da det var på sit højeste o. år 1900, boede der mellem 70 og 80 mennesker på øen. I dag er der kun ganske få faste beboere året rundt, men om sommeren befolkes den flere hundrede feriegæster. Vi går ind ved anløbsbroen i den beskyttede vig og går i land på et græsområde tæt ved marinaen og færgekajen. Vi beslutter os for at få noget at spise, inden vi ser os om på øen, så Lotte og jeg følger skiltet til bageren for at købe lidt friskbagt brød til afløsning for pumperniklen. Vi skal op over det lille torv med håndpumpen, og kommer til et højt hus, hvor der er indrettet bageri i kælderen. I et lille rum er der et bord, hvor de forskellige brød er sat frem i kurvefade. Der er små prisskilte ved hver kurv og en pengekasse – altså venlig selvbetjening. Bageren kigger dog lige ind og spørger venligt, om vi klarer os? Jo tak, det gør vi. Vi køber hvedeboller og kardemommeboller, en himmelsk afveksling til det mørke pumpernikkelbrød. Efter frokosten går vi på opdagelse. Vi går op over torvet og køber postkort fra en glasmontre - små kopier af en lokal kunstners akvareller. Herefter går vi ad smalle stier ud til en sø, hvor der vokser røde åkander i store mængder, forbi røgeriet og tilbage til skolen, som var i brug fra opførelsen i 1922 til nedlæggelsen i 1965. I dag fungerer den som forsamlingshus og museum. Der er lukket for i dag, men kvinden, der har opsyn med den, har tilfældigvis et ærinde derinde, og hun lukker os ind. Vi ser klasselokalet, lærerindens køkken og en udstilling af billeder og genstande fra dengang. Vi takker for venligheden. Entréen er gratis, men vi lægger 50 kr. i støttekassen og går ud i solen på den åbne plads foran skolen, hvor der står en visnet majstang.

Idyl fra Harstena

Øen kan sammenlignes lidt med Christiansø, forstået på den måde, at tiden også her er sat i stå, blot på et andet tidspunkt i historien og i en anden kultur. Den ligger som et tidsbillede fra en svunden tid med et oprindeligt skærgårdsmiljø, og man kan levende forestille sig det liv, der har udfoldet sig her. Tjärö i Blekinge var smukt, men her oplever man den svenske idyl i fuld skala. Alle huse, redskabsskure og bådehuse er af rød- og hvidmalet træ i den karakteristiske svenske Bulderbytype. Stilen er gennemført uden moderne mislyde. Lige gyldigt hvor man vender blikket hen, fremtræder omgivelserne som fotogene idyller, hvor natur og kultur går op i en højere enhed. Der er verandaer med træudskæringer og blomster overalt, og her er en duft af hav, tjære og sol.

Til sidst ender vi ved den store marina, hvor der er fyldt op med alt fra små husmandsbåde til store jet-set skuder. Vi spørger efter vand, og får at vide, at der er en vandpost bag iskiosken, men den kan vi nu ikke finde. Efter endnu en henvendelse, følger vi stien bag kiosken. Vi går langt inde i skoven. Her står et skil, som viser til venstre. Nu skal vi op ad en bakke, og ganske rigtigt. Godt gemt af vejen herinde i skoven står der en gammeldags gårdpumpe til venlig selvbetjening. Det bliver lidt af et show. Én må pumpe med stangen, en anden holder colaflasken og en tragt, som praktisk nok lå ved pumpen, mens en tredje skruer låg af og på og rækker til og tager fra. Det er herligt at få udskiftet det grumsede vand fra Häradsjär med iskoldt og friskt vand. Vi går tilbage til kajakkerne, for selvom vi godt kunne have brugt et par dage på den idylliske Harstena, så skal vi ikke overnatte her. Ligesom vi er ved at gå i kajakkerne, kommer der en ældre dame og siger: ”Bitte, Bitte!” og spørger, om vi er danskere. Det viser sig, at det er Birthe hun spørger efter, for hun har fundet hendes pung oppe ved glasmontren, hvor vi købte postkort. Behøver vi at nævne, at der var én, der blev glad?

Efter bare en kilometers roning lander vi på Lille Gråskär – vores sidste overnatningssted i skærgården og måske det smukkeste sted af dem alle – i sandhed en værdig afslutning. Lottes og mit telt ligger på en flad klippe næsten helt ude i vandet, de andres lidt længere oppe. Vi bader og spiser aftenmaden, mens solen synker i havet. Vi siger godnat og tak for en dejlig dag og trimler trætte omkuld. Utroligt så meget man kan opleve inden for 14,3 km.

Den perfekte lejrplads

Fredag d. 7. juni: Lille Gråskär – Tyrislöt (Eikvik)

Vi slår øjnene op til vores sidste dag i skærgården. På vejen tilbage til vores udgangspunkt i Tyrislöt vil vi igen besøge Kubaklinten ca. 7 km nord for Lille Gråskär for endnu en gang at nyde den fantastiske udsigt. Efter morgenbad og –mad pakker vi sammen og forlader med vemod vores lille idylliske ø. Turen nordpå er et slalom løb mellem øer og øgrupper, som ligger og flimrer i solen. Fisk slår smut i det blanke vand, og fugle svæver omkring på himmelhvælvet over os. Snart kan vi se stenbåken på Kupa, og kort efter går vi i land og kravler op til toppen. Vi drejer os hele tiden 360° rundt i et forsøg på at rumme hele horisonten på en gang, for der er lige smukt i alle retninger. Vi suger indtrykkene til os og brænder dem fast på nethinden. Under planlægningen af turen var vi noget betænkelige ved tanken om at skulle køre så langt. Bortset fra Kim er der nemlig ingen af os andre, der bryder sig om det, men nu er vi meget taknemmelige for, at han fik lokket os med herop. Det har bestemt været køreturen værd. Vi har aldrig tidligere oplevet noget så smukt, og nu ville vi ikke kunne leve med tanken om ikke at skulle herop igen. Til sidst hanker vi op i hinanden og går ned til kajakkerne igen.

Vi har god tid, så vi går i land på endnu en paradiso for blot at nyde livet et par timer og lade de mange indtryk sætte sig, inden vi ror de sidste 3 km ind til Tyrislöt. Vi får en haps og et nap, bader og soler, slider de sidste lasede rester af de medbragte ugeblade helt op og nyder varmen og livet i fulde drag. Til sidst tager vi os dog sammen og ror det sidste stykke ind til Tyrislöt, og kl. 18¹⁵ sætter vi punktum for en helt utrolig tur.

Vi går i land og tømmer kajakernes indhold over i bilerne. Det viser sig nu, at Birthe faktisk har haft sit spisegrej med på hele turen, men det har ligget fastkilet helt ude i spidsen af kajakken – ja ja, sådan kan det gå. Jeg har til gengæld mistet et par solbriller undervejs, så det kan vel gå lige op. Kim og jeg lægger kajakkerne på bilerne. Det er ikke helt nemt at få 3 kajakker op på Kims høje bil, men ved hjælp af en medbragt stige, går det alligevel med lodder og trisser. Imens har Lotte tændt

op i Trangia'erne og lavet aftensmad af madresterne. Anne har skævet og snuset til gryderne, for hun mindes med gru samme situation forrige år, hvor Lotte fik kreeret en ”møstisk” ret af bl.a. Jakobov og salatdressing – en barsk oplevelse for smagsløgene. Annes mistro bliver dog gjort til skamme, for Lotte fremtryller en velsmagende ret af 7 dåser tun, løg, hvidløg, ris og grøn pesto.

For ikke at skulle køre hele hjemturen på én dag, har vi besluttet at køre nogle timer efter aftensmaden og så finde et sted at slå teltene op for natten, så de første 20-25 km snor vi os ad små slyngede skovveje, indtil vi kommer ud på hovedvejen og kan sætte kursen mod syd. På et tidspunkt drejer vi ind på en tank for få fyldt benzin på og købe lidt gulf til turen. Efter 1½ times kørsel er det næsten mørkt, så vi kigger på kortet for at finde et sted at sove. Vi drejer fra ved Almvik for at komme ned til vandet ved Eikvik. En grævling smutter tværs over den lille mørke skovvej, men ved midnatstid ender vi midt på en gårdsplads. Bonden går stadig sysler i en udlænge, og vi får lov til at slå teltene op på en nyhøstet mark. Nu er det helt mørkt, så det er godt, man kender sit telt. Vi lægger os under et stort træ midt på marken, og nu kan det ikke gå stærkt nok med at komme til køjs, for vi har bumlet meget rundt med grej i dag, roet 17 km og kørt en del, så det er med god samvittighed, at vi lægger os med dejlige indtryk fra dagen.

Lørdag d. 8. juni: Eikvik - Nexø

Vi vågner tidligt og beslutter at køre en times tid eller to inden morgenmaden. Til sidst melder sulten sig dog, så vi køber brød og smør på en tankstation for ikke at skulle spise pumpernickelbrød med makrel i tomat til morgenmad. Vi drejer ned til Påskallavik – et parkområde med strand, badebro og toiletter. Vi slår os ned på en bænk ved vandet og varmer vand til kaffe og te. Vi er alle noget mørbankede, så det er godt at få noget at spise. Bagefter bader vi fra den lille bro, vasker hår og skifter til civilt tøj, så vi næsten ikke kan kende hinanden igen, og således forfriskede er vi klar til køre videre. Vi kommer gennem Kalmar området, og efter godt 100 km gør vi holdt i Kristianopol.

Den historiske by er anlagt af den danske konge Christian IV i 1606, den gang Blekinge var dansk. Gennem hele 1600-tallet havde byen en blodig historie og blev ødelagt flere gange i krigen mod svenskerne. Først i 1677 erobrede svenskerne byen tilbage igen, og de mere end 70 dansksindede snaphaner blev henrettet på bestialsk vis. Der er stadig rester af de gamle fæstningsmure og nede på havnen står de gamle kanoner opmarcherede på række, men ellers fremtræder byen i dag som en lille idyl, og det er svært at forestille sig de tragedier, som her er udspillet. Byen kaldes ”de tusind rosers by” og passer godt til navnet, for der er duftende roser overalt. Flere af husene er næsten helt dækket af roser, bl.a. ét, som rummer en hems-løjdsforretning, hvor pigerne gerne vil ind, men der er middagslukning til kl. 13³⁰. Den gamle dame på o. 90 år, som har forretningen, går ude i haven, og Lotte spørger på sit bedste svensk, om vi ikke kan få lov at komme ind og kigge, for vi skal nå en færge. Kvinden er halvdøv og forklarer, at hun ikke må lukke op for sin læge, som har ordineret hende et middagshvil, så vi går på café og spiser is, og bagefter besøger vi et rosegartneri med 500 forskellige roser. Lotte køber en ”Alkymist” med hjem til haven – det er godt, vi ikke kom her forbi på udturen! Da vi går tilbage mod bilerne på havnen, er hemsløjdsforretningen åben, og vi går på besøg. Her er fyldt med en broget blanding af stoffer, duge og broderier, garn og sokker, honning og træskeer, som hendes afdøde mand har snittet. Flere af tingene er slet ikke til salg. Kvinden har haft forretningen siden 1957, og nogle af tingene ser ud til at have ligget der ligeså længe, så der kommer ikke nogen handel ud af besøget, men det var da en oplevelse i sig selv, næsten et museumsbesøg.

Kristianopol – de 1000 rosers by

Vi forlader Kristianopel, og nu går det bare mod Ystad. Efter 10 dage med uafbrudt sol fra en skyfri himmel begynder det nu at småregne. Hvor heldig har man lov at være? På de sidste 200 km holder vi blot en lille pause på en kedelig rasteplads og spiser pølse- og rejeostmadder i regnvej. Langs hele Blekinges kyst kommer vi forbi skilte med velkendte navne fra de sidste års ferier, og gamle minder dukker op. I Ystad handler vi ind i et mega storkøbsmarked og køber bl.a. perlesukker og kardemomme, så vi kan bage svenske kardemommeboller derhjemme. Og så går det ned til Jens Kofoed, som afgår kl. 18⁴⁵ for at sejle os hjem til vores egen dejlige ønskeø. Som sædvanlig kaster vi os over buffeten med glubende appetit. Under kaffen gør vi statistikken op og kan konstatere, at vi i alt har roet hhv. 135 og 148 km., altså et gennemsnit på 18,5 km de 8 hele dage, vi roede. Ved ti-tiden er vi atter på hjemadressen, vi uddeler kys og kram og siger hinanden tak for endnu en dejlig ferie sammen i kajak. De mange poser sættes blot i entréen. Kajakkerne og grejet må vente med en vask og et eftersyn til i morgen. Vi skulle hilse og sige, at det var dejligt at komme i sin egen seng igen.

Hvis andre har lyst til en kajak oplevelse ud over det sædvanlige, må vi varmt anbefale S:t Anna skærgården. Som jeg vist har antydnet et par gange, er der bare så utroligt smukt. Den indre skærgård er meget beskyttet, og selv længere ude ligger øerne så tæt i alle retninger, at man altid hurtigt vil kunne søge læ og ly til overnatning. Det eneste, man skal være opmærksom på, er ikke at fare vild i mylderet, så kort, kompas og ur er et must, men så er der også givet fripas til en oplevelse ud over det sædvanlige. Da vi gjorde regnskabet op, resulterede det i 1600 kr. pr. næse for 10 dage med alt - både rejse, kost og logi - betalt, så det er næppe prisen, der kan afskrække nogen.

Til slut vil jeg ikke stå tilbage for andre skribenter, som side op og side ned takker alle mulige instanser og personer for hjælp i forbindelse med tilblivelsen af et eller andet litterært værk, de har barslet med, lige fra forældre, hvis forarbejde muliggjorde forfatterens eksistens, til folk, der har stået bi i den svære proces med at spidse blyanten.

Derfor:

Tak til Bornholmstrafikken uden hvis hjælp vi næppe var kommet til Sverige.

Tak til Microsoft og Dell, hvis produkter har gjort det muligt for mig at pådutte så mange læsere min historie.

Tak til Lantmäteriet for deres præcise kort, som forhindrede os i at fare vild blandt tusinder af øer.

Tak til Fjällräven, Trangia, Haglöf, Tigeren, Dorthes hobbystue og lignende firmaer, hvis friluftsprodukter har gjort det let for glade amatører at lege opdagelsesrejsende i vildniset.

Tak til alle inuitter for deres utrolige opfindelse og tusindårige tålmodighed med at udvikle kajakken. Det ville have krævet en umenneskelig indsats at gennemføre turen på tømmerflåde.

Sidst men ikke mindst: En særlig tak til turens deltagere, uden hvis praktiske hjælp, psykologiske støtte, tålmodighed, opmuntring og overbærenhed jeg næppe havde fået denne oplevelse.

Hans Ketil

